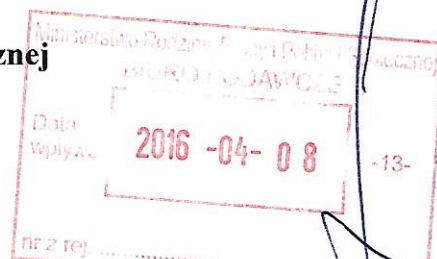

PFZ/W/43/2016

Warszawa, 05.04.2016 r.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Departament Pomocy i Integracji Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Polska Federacja Związkowa Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej, w odpowiedzi na opublikowany projekt z dnia 24 marca 2016 r. *Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego*, przedstawia następujące uwagi do dokumentu:

1. Postulujemy zmianę w § 11 ust. 1 Rozporządzenia zgodnie z brzmieniem:

„W aktach sprawy zamiast oryginałów można pozostawić kopie dokumentów, o których mowa w art. 107 ust. 5b ustawy, za wyjątkiem dokumentu tożsamości o którym mowa w art. 107 ust. 5b pkt. 1 ustawy, którego kopii się nie wykonuje, poświadczonych za zgodność z oryginałem przez pracownika socjalnego przeprowadzającego wywiad.

Kwestia kserowania dokumentów tożsamości, w tym dowodu osobistego przez pracowników socjalnych była wielokrotnie poruszana przez naszą organizację. Federacja od dawna stoi na stanowisku, iż powyższa praktyka realizowana w części z jednostek pomocy społecznej jako obowiązek, ma charakter bezcelowy, a także narusza przepisy dotyczące ustawy o ochronie danych osobowych w zakresie pozyskiwania, gromadzenia i przetwarzania danych dotyczących wizerunku, a także w wycofywanych dowodach osobistych również: wzrostu i koloru oczu osób korzystających z pomocy. Są to dane niewątpliwie wykraczające poza ustawowe uprawnienie wynikające z art. 100 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, a nadto ich gromadzenie i pozyskiwanie nie służy oraz nie jest związane w żadnej mierze z przyznawaniem i udzielaniem świadczeń z pomocy społecznej.

Ponadto zdaniem Federacji, popartej również częściowo stanowiskiem Ministerstwa z dnia 24 listopada 2014 r. Nr. DPS.II.076.2.8714/JŁ/2014 „w kwestionariuszu rodzinnego wywiadu środowiskowego znajdują się odpowiednie rubryki do wpisania niezbędnych danych identyfikujących dokument potwierdzający tożsamość osoby, z którą przeprowadzany jest wywiad i nie występuje konieczność dokonywania uwierzytelnionej kserokopii tego dokumentu”. Stwierdzenie tożsamości przez pracownika socjalnego, a więc również pozyskanie niezbędnych danych do przyznania świadczenia takich jak: imię, nazwisko, numer PESEL, data urodzenia, imiona rodziców, miejsce urodzenia oraz numer dokumentu tożsamości następuje bowiem w trakcie przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego i brak jest uzasadnienia dla dodatkowego kserowania tegoż dokumentu. Tym bardziej, iż czynność ta bez odbierania dokumentu może odbyć się tylko w siedzibie jednostki

Polska Federacja Związkowa
Pracowników Socjalnych
i Pomocy Społecznej

adres siedziby: ul. Jana Cybisa 7, 02-793 Warszawa
adres do korespondencji: ul. Rakowicka 21/4, 31-510 Kraków
KRS 0000442994 REGON 146624204 NIP 9512366909
e-mail: federacja.socjalnych@hotmail.com
tel. 507 500 885

pomocy, co po stronnie podopiecznego powoduje konieczność dodatkowego (poza wywiadem w miejscu zamieszkania) nierzadko uciążliwego z uwagi np. ograniczenia zdrowotne, stawienia się w OPS celem dokonania jedynie kserokopii dowodu. Zdaniem Federacji ww. barierę i zbędną czynność biurokratyczną, aczkolwiek traktowaną w wielu ośrodkach jako obowiązek, a nie tylko możliwość, można bez żadnej szkody wyeliminować w ww. akcie prawnego, tym bardziej podkreślając jej zbędność.

Ówczesne Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w powołanym piśmie wyrażało również gotowość rozważenia zmian w tym zakresie, o co teraz przy okazji zmiany rozporządzenia – postulujemy w celach porządkujących.

2. Projekt Rozporządzenia wprowadza również wzór kwestionariusza wywiadu dla celów związanych z realizacją ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

Federacja krytycznie odnosiła się do projektów ustaw nakładających na pracowników socjalnych obowiązek weryfikacji np. samotnego wychowywania dzieci lub kontroli zgodności wydatkowania świadczenia wychowawczego z jego celem i przy pomocy kwestionariusza rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Niemniej jednak uznając przyjęte rozwiązanie przez ustawodawcę, zwracamy uwagę iż załączniki stanowiące cz. VIII i cz. IX kwestionariusza wywiadu, pomimo iż znacznie skrócone w stosunku do cz. I rodzinnego wywiadu środowiskowego, co przyjmujemy z zadowoleniem - obarczone są poważną wadą **dot. realizacji celu weryfikacji** nałożonego przez ustawodawcę. Oba druki w częściach dotyczących odpowiednio ustaleń pracownika socjalnego i jego wniosków (pkt. II i III) zawierają wymóg podpisu osoby, z którą przeprowadzany jest wywiad. Doświadczenie zawodowe oraz logika postępowania wskazują, iż osoba która zataiła prawdę lub oświadczyła nieprawdę albo też postąpiła wbrew przepisom ustawy, nie będzie gotowa podpisać dokumentu, który może doprowadzić dla niej do negatywnych konsekwencji, w tym finansowych. Prawdopodobne jest również, iż w powyższych okolicznościach tak sformułowane części wywiadu staną się jedynie odwzorowaniem wcześniejszych oświadczeń stron złożonych we wniosku o przyznanie świadczeń, a więc ich wartość weryfikacyjna będzie poważnie ograniczona. Proponujemy zatem - by w obu drukach, po częściach dotyczących danych osoby, z którą przeprowadzany jest wywiad oraz ustaleń (faktów) w zakresie wskazanym przez ustawodawcę i pod którymi to częściami podpisuje się zarówno pracownik socjalny, jak i udzielający/a wywiadu, znajdowała się odrębna część zawierająca wnioski i opinię pracownika socjalnego w zakresie wymogów ustawowych, pod którą z kolei podpisywać się będzie jedynie pracownik socjalny. Taka przyjęta **formuła wyodrębnienia faktów od wniosków** stosowana jest w innych częściach formularzy rodzinnego wywiadu środowiskowego, co zapobiega wskazanym ograniczeniom i służy realizacji celów wywiadu.

Ponadto wnosimy o rozważenie **wskazania w ww. formularzach konkretnych i dookreślonych faktów oraz katalogu zdarzeń**, które weryfikowane miałyby znaczenie dowodowe w postępowaniu administracyjnym i świadczyły np. o wydatkowaniu świadczenia wychowawczego niezgodnie z przeznaczeniem. Ustawodawca bowiem oparł się w powyższym aspekcie na nieostrej definicji pojęciowej, niejako przerzucając odpowiedzialność za dokonanie oceny zachowań świadczeniobiorcy dowodzących marnotrawienia świadczenia, co w sposób oczywisty może prowadzić do sporej rozbieżności interpretacyjnej i w efekcie braku podstaw zmiany decyzji administracyjnej.

3. Postulujemy, by wzór legitymacji pracownika socjalnego został uzupełniony o treść art. 107 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej.

Wprowadzenie prawnej możliwości przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych oraz świadczenia pracy socjalnej przy udziale drugiego pracownika socjalnego lub w asyście policji, było postulowaną i zrealizowaną zmianą związaną z podnoszeniem bezpieczeństwa pracowników socjalnych.

Elementem budowania tego bezpieczeństwa jest również edukacja samych klientów pomocy społecznej.

Z uwagi na fakt, iż okazanie legitymacji jest czynnością obowiązkową, właściwe byłoby również, by uprawnienie dot. ww. asysty znalazło odzwierciedlenie we wzorze legitymacji. W ocenie Federacji pozwoliłoby to na budowanie społecznego przekazu wobec samych podopiecznych, a także miałyby walor praktyczny tj. usprawniłoby sam przebieg asysty policyjnej w przypadku jakichkolwiek wątpliwości funkcjonariuszu ww. służby.

Mamy nadzieję, iż powyższe wnioski spotkają się ze zrozumieniem Ministerstwa. Prosimy o poinformowanie Federacji o ich uwzględnieniu lub ewentualnym odrzuceniu.

WICEPRZEWODNICZĄCY
Polskiej Federacji Związkowej
Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej

Maczyński

Otrzymują:

1. Adresat
2. a/a